

Maaliskuu 2014

Sirkka-Liisa Kuitunen
Jukka Valkonen

KRIISIKESKUKSET KUNTATYÖNTEKIJÖIDEN JA PERHEIDEN TUKENA

Johdanto

Suomen Mielenterveysseuran kriisikeskusverkostossa mukana olevat kriisikeskukset ja kehittämissyksikkö Horisontti toteuttivat kesällä 2013 tiedonkeruun ajankohtaisista ja paikallisista mielenterveyteen liittyvistä ilmiöistä (Kuitunen & Valkonen 2013). Tiedonkeruun tuottama aineisto oli rikas ja monipuolinen. Raportissa esitetyissä tuloksissa tuli esille kaksi teemaa, joista erityisesti katsoimme tarvittavan lisätietoa. Toinen näistä liittyi siihen, että joissakin kriisikeskuksissa oli havaittu kuntien sosiaali- ja terveystalouden työntekijöiden ottaneen lisääntyvässä määrin yhteyttä kriisivastaanottoon. Toinen kriisikeskusten esille nostama ja lisätietoja vaativa teema kosketti pari- ja perhekriisityön tarpeen kasvua. Teimme syksyllä 2013 jatkokyselyn, jossa kriisikeskuksia pyydettiin täydentämään ja tarkentamaan näihin teemoihin liittyviä havaintojaan.

Kunnallisten työntekijöiden jaksaminen työssään – muutamia aikaisempia tutkimuksia ja selvityksiä

Kuntien ja valtion leipä on koettu kautta aikojen pitkäksi ja kapeaksi. Julkisilla aloilla työskentelevät ovat kokeneet työpaikkansa olevan turvattu mutta viime aikoina myös tälle sektorille on tullut paljon epävarmuutta aiheuttavia tekijöitä.

Kirsi Kivioja (2005) on tutkinut kuntatyöntekijöiden uupumusta ja muutosalttiutta. Muutosten tarkoituksena on yleensä viedä kohti parempaa – ainakin organisaation tasolta tarkasteltuna. Monesti positiivisetkin muutokset saatetaan kuitenkin kokea epävarmuutta aiheuttaviksi, varsinkin lyhyellä tähtäyksellä ja yksittäisten työntekijöiden näkökulmasta (mt., 89). Vaikka suurin osa kuntatyöntekijöistä on tyytyväisiä työhönsä ja kokee olonsa turvatuksi, niin kuitenkin joka kolmannella kuntatyöntekijällä on jonkinasteisia uupumisoireita (Forma, ym. 2008). Mielenterveyden häiriöt ovat kunta-alallakin ajankohtainen työelämän ongelma ja aiheuttavat sairauspoissaoloja ja siirtymisiä työkyvyttömyyseläkkeelle.

Työturvallisuuskeskuksen (2012) julkaiseman työolobarometrin mukaan kunta-alojen työt ovat naisvaltaisia (82 %). Lisäksi näillä aloilla työntekijöiden keski-ikä on korkeampi (46,8 vuotta) kuin esim. yksityisellä sektorilla. Barometrin mukaan kunta-alan työntekijät kokevat työn henkisesti ja ruumiillisesti raskaammaksi kuin aiemmin. Vain joka viides yli 55-vuotias kokee fyysisen työkykynsä erittäin hyväksi. Tämä henkilöstöryhmä kokee työtehtävien vaatimustason nousseen huomattavasti.

Pirjo Saari (2008) selvitti kuntatyöntekijöiden kokemuksia jaksamisestaan Kuntien eläkevakuutuksen toteuttaman kirjoituskilpailun aineistosta. Kirjoituskilpailun avulla pyrittiin selvittämään mm. sitä, mitkä tekijät ovat keskeisimpiä työssä jaksamisen ja myös työssä jatkamisen kannalta. Työssä jaksamisen kyseenalaistamiseen johti usein muutos ja siitä seuranneet negatiiviset tapahtumat. Monet työntekijät kokivat, että organisaatiouudistuksia tuli liian tiheästi. Työntekijät joutuivat näissä muutoksissa opettelemaan koko ajan uusia ohjelmia ja menetelmiä niiden muuttuessa nopeaan tahtiin. Tämä vaikutti väistämättä myös työyhteisöön. Saaren (2008, 12) mukaan ”..jatkuva uuden opettelu lisää väsymystä, etäännyttää perustehtävästä, luo epävarmuutta ja kilpailua sekä muutosvastarintaa.”

Työntekijöitä ei rasita yksistään työn suuri määrä vaan myös turhautuminen. Pia Vesanderin (2011, 33-34) Hankasalmen terveyskeskussairaalassa tekemässä tutkimuksessa kuvataan hoitajien epävarmuutta ja huolta palveluiden riittävydestä: "... että hoitajat ovat huolissaan vanhuksien ja potilaiden palveluiden riittämättömyydestä kunnassa." Myös Vesanderin (mt.) tutkimuksessa muutoksen hallinta nousi keskeiseksi työntekijöiden jaksamiseen vaikuttavaksi tekijäksi: "Hoitajat ovat myös huolissaan siitä miten tulevassa muutoksessa työntekijöiden riittävyys huomioidaan ja työntekijöiden oikea sijoittuvuus. Varsinkaan kun organisaatiossa ja työntekijöillä ei ole selkeätä kuvaa mihin muutosten myötä ollaan menossa."

Suomen Mielenterveysseuran kriisityön asiakastilaston mukaan vuonna 2012 työelämän ongelmissa on ensisijaisena syynä asiakkaita tavattu kaikkiaan 161 kertaa ja toissijaisena syynä 140 kertaa kaikista 7996 tapaamisesta. Työelämän ongelmat ovat olleet ensisijainen syy 141 tapaamisessa alkuvuoden 2013 aikana. Tämä tarkoittaa 3-4 % prosenttia kaikista tapaamisista.

Perheneuvontapalvelujen kysyntä ylittää tarjonnan kriisikeskuspaikkakunnilla

Kasvatus- ja perheneuvonta ovat sosiaalihuoltolain mukainen sosiaalipalvelu kunnissa. Neuvonnassa annetaan asiantuntija-apua lasten, nuorten ja perheen ongelmissa. Monilla paikkakunnilla on maksuttomaan, kunnalliseen perheneuvontaan pitkät jonot, vaikkakaan neuvontaan pääsulle ei virallisesti ole aikarajaa, vaan neuvonta-ajan saa tapaus- ja tilannekohtaisesti. Perheasioiden sovittelu auttaa parisuhteen ristiriitilanteissa. Avio- tai avoeroissa pidetään erityisesti silmällä lapsen etua sovittaessa vanhemmuuteen liittyviä asioista. (STM 2014)

Vuorovaikutusongelmien kanssa kamppaileville pariskunnille ei ole lakisääteisiä palveluita. Väestöliiton tiedotteen (2013) mukaan lapsettomien pariin on edellä mainitusta syystä hankalampi saada apua parisuhteen ongelmiinsa kuin perheellisten. Lapsettomat pariskunnat ovat avun saamisen suhteen väliinputoajia. Suomen evankelisluterilaisen kirkon perheneuvonnan palvelut ovat tarkoitettu kaikille. Kirkon perheneuvonta on toiminut jo yli 65 vuoden ajan yhteiskunnan ylläpitämisen tukiverkoston rinnalla parien, perheiden ja yksilöiden kriiseissä. Suomessa on kaikkiaan 42 paikallista perheneuvontakeskusta. Valtaosalla niistä on ostopalvelusopimuksia kuntien kanssa. Vaikeutena Kirkon perheneuvonnassakin on palvelun kova kysyntä. Vain joka viides avun tarvitsija pääkaupunkiseudulla ja joka toinen muualla maassa saa ajan. Tilaston mukaan vuonna 2012 käyntejä on ollut yli 82 463 ja asiakkaita lähes 16 500. Miesten osuus asiakkaista on ollut merkittävä, keskimäärin 42 %. Yleisin tulosyö perheneuvontaan ovat parisuhteen vuorovaikutusongelmat. (EVL 2014.)

Perhepalveluiden kova kysyntä aiheuttaa paineita lähes kaikille kriisikeskuksille. Vuonna 2012 pari- ja perheongelmissa ensisijaisena syynä vastaanottokäyntejä oli kaikkiaan 2567 käyntiä ja toissijaisena syynä käyntejä oli kaikkiaan 1578 käyntiä. Alkuvuoden 2013 tilastot kesäkuun loppuun asti kertovat, että pari- ja perheongelmissa on yhteyttä otettu kriisikeskusten vastaanottoon jo 1562 kertaa. perusteella voidaan päätellä, että yhteydenotot ovat lisääntyneet.

Tiedonkeruun toteuttaminen

Edelliseen kriisikeskusverkoston kyselyyn pohjautuvaa raporttia (Kuitunen & Valkonen 2013) täydentävä kysely toteutettiin puolistrukturoituna puhelinhaastatteluna. Osa vastauksista saatiin kirjallisesti. Kysely muodostui kolmesta yleisestä teemasta, joita tarkennettiin lisäkysymyksin. Kriisikeskuksilta kysyttiin ensin kuntatyöntekijöistä kriisikeskusten asiakkaana ja toiseksi perhe- ja parisuhdeongelmien kanssa kamppailevien asiakkaiden yhteydenotoista kriisikeskukseen. Kolmanneksi vastaajia pyydettiin kertomaan muista ajankohtaisista asioista. (Liite 1.)

Kaikkiaan 18 kriisikeskusta (94 %) vastasi täydennyskyselyyn. Useimmat vastaajista oli kriisikeskusten johtajia. Vastauksia tarkasteltiin kysymyksittäin siten, että samankaltaiset vastaukset luokiteltiin samaan kategoriaan. Tässä raportissa yhdistellään eri kriisikeskusten vastauksia ja tuloksia peilataan Suomen mielenterveysseuran kriisikeskusten keräämiin tilastoihin vuodelta 2012 ja osin vuoden 2013 kesäkuun loppuun asti. Tulokset esitetään kyselyn kysymysten mukaisessa järjestyksessä.

Tulokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstöä kriisikeskusten asiakkaina

Suomen Mielenterveysseuran kriisikeskustoiminnan vuoden 2012 ja osavuoden 2013 tilastojen mukaan työelämän ongelmat kriisivastaanotolle hakeutumisen syinä ovat lisääntyneet. Kaikista kriisikeskuksista ei kyselyn yhteydessä pystytty kuitenkaan kuvaamaan erityisesti kuntatyöntekijöiden yhteydenotoissa tapahtuneita muutoksia kuluneen vuoden aikana. Kaikkiin kriisikeskuksiin on hakeutunut kuntatyöntekijöitä kautta vuosien jonkin verran. Muutamien kriisikeskusten tuntuma oli, että kunnan työntekijöiden määrä asiakkaina on lisääntynyt. Tampereen kriisikeskuksesta arvioitiin kuntatyöntekijöitä olevan asiakkaana n. 10-15 % asiakastapaamisista, joka tarkoittaa 50-70 eri henkilöä ja jotka ovat käyneet 1-3 kertaa keskustelemassa joko kriisityöntekijän tai tukihenkilön kanssa. Yhteydenottoja tehdään myös puhelimitse, jolloin halutaan konsultoida kriisityöntekijää jostakin akuutista aiheesta.

Kriisikeskuksissa pohdittiin kuntatyöntekijöiden uupumisen syitä: uupumista voi aiheuttaa työntekijöiden huoli ja turhautuminen siitä, että heillä on tunne, että eivät pysty esimerkiksi taloudellisista syistä tehtyjen supistusten takia niin laadukkaaseen työhön kuin haluaisivat ja oikeaksi näkisivät. Asiakastapaamiset ovat pikaisia, jonotusajat epäinhimillisen pitkiä ja asiakkaiden on vaikea saada tarvitsemaansa keskustelutukea. Myös Kivioja (2005, 132) pohti tätä omassa tutkimuksessaan: ”pitkään jatkunut väsymysasteinen uupumus johtaa usein myös kyynistyneisyyden ja ammatillisen itsetunnon heikkenemiseen ja sitä kautta laaja-alaisen työuupumuksen syntymiseen...”

Vastaajien mukaan kriisikeskuspaikkakunnilla on tapahtunut paljon taloudellisista syistä tehtyjä muutoksia: kuntien palveluita on tehostettu, palveluja on yhdistetty ja joitakin yksiköitä jopa lakkautettu. Muutokset ovat aiheuttaneet toisilla sektoreilla enemmän haasteita kuin jollekin toiselle. Kriisikeskuksista mainittiin erityisesti päivähoitoon, vanhustenhuollon ja koulun henkilöstön yhteydenotot. Lappeenrannan kriisikeskuksesta kerrottiin, että vaikka mielenterveys- ja päihdepalvelujen organisaation muutos toteutettiin jo vuonna 2011, niin työntekijöiden pahoinvointi aiheuttaa yhä edelleen yhteydenottoja. Tässä kriisikeskuksessa on kunnan työntekijöitä asiakkaina paljon verrattuna muuhun asiakaspohjaan. Uhkatekijänä mainittiin erityisesti Kiviojan esille nostama (2008,90) ”vastentahtoinen siirto toisiin tehtäviin”.

Kriisikeskuksista kysyttiin myös tulkintaa siitä, miksi kuntatyöntekijät hakeutuvat omassa avuntarpeessaan mieluummin kriisikeskuksiin kuin omiin palveluihin. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstö on alttiina aivan samalla tavalla kuin muutkin ihmiset erilaisille elämäntilanteiden tuomille muutoksille ja äkillisille tapahtumille, jotka voivat suistaa elämän hetkeksi pois tutusta elämänculusta ja asettaa mielenterveyden koetukselle. Yhteydenottojen syinä voivat olla työntekijän oman henkilökohtaisen elämän kriisit tai työstä tulevat paineet tai molemmat yhdessä.

Kaikista kriisikeskuksista arvioitiin, kuntatyöntekijöiden halukkuutta hakeutua kriisikeskuksen asiakkaaksi selittää myös se, että järjestön tarjoamien maksuttomien ja matalan kynnyksen palvelujen maine ja tavoitettavuus on hyvä. Arvokkaana asiana pidettiin myös sitä, että asiakasta voidaan tavata virka-ajan ulkopuolella. Lähetettä ei tarvita, eikä asiakasta laiteta jonoon, vaan tapaamiset pyritään järjestämään mahdollisimman nopeasti asiakkaan itsensä kokeman tilanteen mukaan. Lisäksi kriisikeskuksista arveltiin, että ongelmatilanteissa julkisen sektorin työntekijät ovat tarkkoja myös siitä, että tapaamisilla keskusteltavista asioista ei tehdä merkintöjä eikä asiakkaan nimi tule missään virallisissa yhteyksissä esille. Oman elämänti-

lanteen tapahtumia ja niihin reagoimista ei haluta työnantajan tietoon. Kriisikeskuksessa voi asioida tarvittaessa myös nimettömänä. Henkilökohtaisista syistä tulevan asiakkaan työnantaja ei näy missään kirjauksissa. Tieto asiakkaan työnantajasta voi olla ainoastaan kriisityöntekijällä.

Kriisikeskusjohtajilla oli myös käsitys siitä, että kriisikeskustoiminta on alueella arvostettua. Monilla paikkakunnilla kriisikeskus ja kunnan palveluyksiköt suunnittelevat ja pyrkivät yhteistyöhön: kriisikeskuksilta saatetaan tilata mm. kriisiauttamisen työnohjausta ja koulutusta. Kunnat ostavat myös palveluita kriisikeskuksesta ostopalvelun muodossa. Kriisikeskuksista kerrottiin, että julkinen puoli käyttäisi mielellään kriisikeskusta runsaasti omia palveluitaan täydentävänä palveluna. Kriisikeskukset eivät kuitenkaan näe tehtäväkseen paikata julkisen sektorin palvelujen vajauksia, vaan tarkoitus on tarjota tukea ensisijaisesti äkillisen kriisin tai vaikean elämäntilanteen kohdanneille.

Parit ja perheet kriisikeskusten asiakkaina

Perhe- ja parisuhdeongelmat ovat olleet kautta vuosien yleinen syy kriisikeskuksiin tehtäviin yhteydenottoon. Vuoden 2012 vastaanottotilaston mukaan kaikista noin 8000 asiakastapaamisesta on pariskuntia ollut runsaat 800 tapaamiskertaa. Kokonaisia perheitä on tavattu 136 kertaa. Joissakin kriisikeskuksissa pari- ja perheongelmissa tulevia asiakkaita voi olla jopa puolet tai yli puolet. Useimmissa kriisikeskuksissa kolmasosa kaikista asiakkaista on hakenut tukea perhe- tai parisuhdeongelmiin.

Tavallisesti kriisikeskukseen yhteydenoton syynä on erotilanteen aiheuttama kriisi, mutta myös parisuhteen vuorovaikutusongelmat ovat tavallinen syy ottaa yhteyttä kriisikeskukseen. Muina perhe- ja parisuhdeongelmiin liittyvinä yhteydenoton syinä mainittiin uskottomuus ja lähisuhdeväkivalta. Joistakin kriisikeskuksista todettiin, että pidemmän aikaa kestäneet vuorovaikutusongelmat eivät ole varsinaisesti akuuttia kriisityötä, vaan nämä kuuluisivat pikemminkin perheneuvontakeskuksille. Vaikeassa elämäntilanteessa olevia on kuitenkin ikävä jättää ilman tukea.

Paikkakuntakohtaisena kuvauksena esim. Tampereelta kerrottiin, että heillä asioivista asiakkaista n. 60 % ilmoitti syyksi parisuhdeongelman. Kemissä pari- ja perheongelmat olivat suurin syy kriisikeskuksen yhteydenotoissa. Rauman kriisikeskuksessa oli vuonna 2013 kesäkuun loppuun mennessä tehty pari- ja perheongelmiin liittyvää kriisityötä yhtä paljon kuin koko edellisenä vuonna yhteensä. Sastamalan kriisikeskuksessa oli viimeisten viikkojen aikana ollut ”piikki” parien ja perheiden yhteydenotoissa. Puolet ajanvarauksista oli koskenut pari- ja/tai vuorovaikutusongelmaa. Joensuusta kerrottiin, että tänä syksynä oli ollut parisuhdeväkivaltaan liittyviä yhteydenottoja enemmän kuin aikaisemmin. Vihdin alueella yhteydenoton syytä oli usein ollut vanhempien huoli perheen nuorten tilanteesta.

Kriisikeskusten vastausten mukaan asiakkaita voidaan tavata joustavasti, joko yksilökäynteinä tai parikäynteinä, tilanteen ja asiakkaan tarpeen mukaan. Kokonainen perhe tulee vastaanotolle tavallisesti silloin, jos perhettä on kohdannut jokin yhteinen asia, esim. suru, joka halutaan jakaa perheen jäsenten kanssa. Parisuhdeongelmissa saattaa usein parin aktiivisempi puoli tulla ensin ja vähän myöhemmin toinen osapuoli. Jos parin välillä on väkivaltaa, niin kriisikeskuksissa suositaan yksilötapaamisia. Hyvänä muutoksena todettiin monesta kriisikeskuksesta, että nuoremmat ikäluokat eivät häpeä hakea apua. Lisäksi miehet hakevat aiempaa enemmän apua ongelmiinsa. Tämä sama muutos näkyy myös Kirkon perheneuvonnan tilastossa: miesten osuus on 42 %.

Monet haastateltavat esittivät tulkinnan, että asiakkaiden elämäntilanteet ovat nykyisin monimutkaisempia kuin aiemmin. Elämän ongelmiin näyttäisi kriisikeskusten haastattelujen pohjalta liittyvän läheisesti myös taloudelliset vaikeudet joillakin paikkakunnilla. Taloudellinen epävarmuus on aiheuttanut monille perheille ongelmia, mikä on näkynyt muun muassa velkaneuvonnassa. Esimerkiksi Rauman alueella tapahtunut telakan lopettaminen on näkynyt hyvin monikerroksisina seurauksina. Yhteiskunnallisessa keskustelussa painottuvat usein talouteen ja työllisyyteen liittyvät ongelmat, mutta yhteiskunnallisilla ja alueellisilla muutok-

silla on kriisikeskusten vastausten perusteella merkittäviä vaikutuksia myös parisuhteisiin, lapsiin ja perheiden selviytymiseen.

Muut kriisikeskusten esille tuomat teemat

Muina teemoina kriisikeskukset nostivat esille vielä nuorten tukemisen äkillisissä kriisitilanteissa. Niillä paikkakunnilla, joissa oli tapahtunut jokin järkyttävä tapahtuma, esim. nuoren itsemurha, toivottiin erityisesti 2. asteen koulutuksessa oleville nuorille erilaisten tukimuotojen kehittämistä sekä erityisesti vanhemmille ja nuorten kanssa työskenteleville työkaluja ja ymmärrystä lisäävää ohjausta ja koulutusta nuorten tavoista käsitellä ja reagoida tapahtumaan. Tämä voisi lisätä luottamusta ja luontevaa kohtaamista aikuisten ja nuorten välillä.

Yhteenvetoa

Kyselyssä ilmeni, että kunnan työntekijöiden on vaikea hakea apua omista kriisitilanteistaan omalta työnantajaltaan ja omilta työtovereiltaan. Kunnan työntekijät eivät halua omia henkilötietojaan asiakasrekistereihin. Järjestötoiminnassa pyritään kehittämään palveluja, jotka olisivat mahdollisimman käyttäjälähtöisiä ja siksi kriisikeskuksen auttamispalvelut houkuttelevat kunnan työntekijöitä. Toinen ryhmä, jonka on vaikea saada apua ongelmiinsa, on lapsettomat parikunnat tai parit, jotka eivät hae apua lastensa ongelmiin, vaan parisuhteen vuorovaikutusongelmiin. Lakisääteiset, julkiset perhepalvelut ovat tarkoitettu ensisijaisesti lapsiperheille. Ilman lasten aiheuttamia huolia, parikunnat ovat auttamisen kentällä väliin putoava ryhmä. Kaikilla ei ole varaa yksityisiin palveluihin ja siitä syystä he helposti jäävät avun ulkopuolelle.

Joillakin alueilla julkisten yhteisöjen tarjoama apu ei ole ollut riittävää; lapsiperheille tarkoitettuun kunnalliseen perheneuvontaan on pitkät jonot. Myös seurakuntien perheneuvontaan on joillakin paikkakunnilla pitkät jonot. Julkisten yhteisöjen asiakaspaineet ovat aiheuttaneet asiakkaiden ohjaamista ja ohjautumista kriisikeskuksiin esimerkiksi jonotuksen ajaksi. Osa kyselyymme vastanneista totesi, kriisikeskusten tehtävänä ei voi olla julkisten palveluiden paikkaaminen, vaan kriisikeskusten pitäisi pystyä kehittämään akuuteissa tilanteissa tarjottavaa matalan kynnyksen kriisiapua. Niillä alueilla, mistä löytyy tehokas ja toimiva seurakunnan perheneuvonta, kriisikeskuksilla on ollut mahdollisuus keskittyä omaan perustehtäväänsä.

Suomen Mielenterveysseuran Kehittämisyksikkö Horisontissa on vastattu kriisikeskuksissa tunnistettuun tarpeeseen lisätä valmiuksia kohdata myös perheitä. Yhteistyössä SOS-kriisikeskuksen kanssa on kehitetty Perhepeili -menetelmää vaikeissa elämäntilanteissa olevien perheiden toimintakyvyn tukemiseksi. Menetelmän kouluttaminen on aloitettu SOS-kriisikeskuksen kriisityöntekijöille ja koulutusta on tarkoitus levittää vuoden 2014 aikana myös muihin kriisikeskuksiin.

Lähteet

Forma, P., Saari, P., Tuomi, T., Väänänen, J. (2008). Mainettaan parempi kuntatyö? Kuntien eläkevakuutusraportteja 1/2008.

Forma, P., Kaartinen, R., Pekka, T., Väänänen, J. (2010). Jaksako jatkaa? Artikkeleita kuntatyön muutoksesta ja työssä jaksamisen tukemisesta kunta-alalla. Kuntatyö 2010 –hanke. Kuntien eläkevakuutus.

Harkonmäki, K. (2008). Tahdon asia? Näkökulmia työssä jatkamiseen ja terveyteen. Kuntien eläkevakuutus 2008. Helsinki.

STM (2014). Kasvatusneuvonta, perheneuvonta, perheasian sovittelu.

www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/sosiaalipalvelut/kasvatus_ja_perheneuvonta Haettu 12.3.2014

Kivioja, K. 2005. Lähden uupumuksen tähden? Topsos –sosiaalivakuutuksen ammatillinen lisenssiaattitutkimus. Sosiaalipolitiikan laitos. Turun yliopisto.

Kuitunen, S-L. & Valkonen, J. 2013. Kriisikeskukset mielenterveyden tuntosarvina. Saatavissa osoitteesta:

http://www.mielenterveysseura.fi/files/2333/Kriisikeskukset_mielenterveyden_tuntosarvina_marraskuu2013.pdf

Työturvallisuuskeskus (2012). Työ- ja elinkeinoministeriön työolobarometrin 2012 kuntatyöpaikkojen osatarkastelu. Parempi työ. www.ttk.fi/files/2983/Kunta-alan_tyolobarometri_2012.pdf. Haettu 12.3.2014

Saari, P. 2008. Työssä jaksamisen eväät. Kirjoituskilpailun satoa työssä jatkamiseen liittyvistä tekijöistä. Kuntien eläkevakuutuksen raportteja 2/2008

EVL (2014). Tilastoja perheasiain neuvottelukeskuksesta toiminnasta 2012.

www.sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?open&cid=Content3317D7 Haettu 12.3.2014

Vesander, P. 2011. Muutosmatka hoidosta hoivaan. "Hoitajien kokemuksia organisaatiomuutoksessa ja heidän kokemansa työhyvinvointi muutoksissa." Diakonia-ammattikorkeakoulu. Pieksämäki.

Liite 1

Kehittämisyksikkö Horisontti

Kriisikeskukset mielenterveyden tuntosarvina Täydennyskysely marraskuu 2013

Vastaamalla seuraaviin kysymyksiin autat kartoittamaan alueellisia mielenterveyteen liittyviä ilmiöitä ja teet kriisikeskustyötä näkyväksi.

1. Kunnallisen sektorin sosiaali- ja terveydenhuollon työntekijöiden yhteydenotot kriisikeskukseen tämän vuoden aikana.

- a. osaatko arvioida määrää ja osuutta kaikista asiakkaista.
- b. onko näissä yhteydenotoissa tapahtunut muutosta kuluneen vuoden aikana?
- c. osaatko antaa tulkintaa mahdollisille muutoksille?

2. Parien ja perheiden yhteenotot kriisikeskukseen tämän vuoden aikana.

- a. mikä on pari- ja perheongelmien yhteydenottojen osuus kaikista yhteydenotoista prosentteina
- b. tavataanko pari- ja perheongelmissa yhteydenottanutta yksilönä vai parina/perheenä.
- c. osaatko antaa selitystä, miksi pari- ja perheongelmien yhteydenotoissa on tapahtunut muutosta?

3. Mitä muuta haluat kertoa näistä kahdesta ilmiöstä.